СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIII. Ч. 114. Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 18. мая, 1925. VOL. XXXIII. No. 114. Jersey City, N. J., Monday, May 18, 1925. THREE CENTS

Кулидж відкидає прозьбу прогибіціїйних симпатиків вживати фльоти до поліційної служби.

ВАШИНГТОН, 15. мая. — Провідники Антисалунової Ліги, найважнійшої прогибіційної організації, зявилися в президента Кулиджа на авдієнції та просили його, щоби він дозволив уживати американської воєнної фльоти для душення бутлегерства. Президент Кулидж відповів, що він теж стоїть за найострійше виконуванне прогибіційного закона, але воєнна фльота, на його умку, побудована для оборони краю, а не для сповнювання поліційної служби.

СПРАВДІШНА ПОВІНЬ НОВИХ ЗАКОНІВ.

ВАШИНГТОН, 15. мая. — Законодатні тіла поодиноких стейтів, які мали сесії в сьому році, розглянули разом 38,844 законопроекти, з чого ухвалили вони 10,800.

Найбільше законів переглянула леґіслятура стейту Ню Йорку; всіх проектів було 3,186, а з того законами стало 686. Найбільше нових законів ухвалив стейт Норт Каролайна, в котрій внесено 1,773 проекти, а ухвалено з того 1.173.

МІНІСТЕР ПРАЦІ АҐІТУЄ ЗА РЕҐІСТРАЦІЄЮ ЧУЖИНЦІВ.

НЮ ЙОРК, 15. мая. — Межинародна конференція поліційних урядників ухвалила резолюцію, яку предложив Дейвис, секретар праці в кабінеті Кулиджа, а після котрої малоби реґіструвати всіх чужинців, які не стали горожанами краю.

ПРИ ПОМОЧИ ЗАТЬМІННЯ ВІДКРИЛИ НОВІ ҐАЗИ В СОНЦЮ

МИДЕЛТАВН, Конектикат, 15. мая. — Як каже професор Фредерик Словкам, голова астрономічної обсерваторії на Весейлським університеті, послідне повне затьміння сонця дозволило вченим упевнитися, що в сонцю є крімі відомих уже складників ще один ґаз. Які прикмети має сей ґаз, учені ще докладно не знають, бо розсліди над ґазами сонця можуть вони робити лишень підчас повних затьмінь.

РОСТЯГАЮТЬ ПРОТИБУТЛЕҐЕРСЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ.

ВАШИНГТОН, 15. мая. — Полковник Линкольн Андрус, заступник міністра скарбу та начальник прогибіційної служби, приказав поширити протибутлеґерську кампанію на всі границі Злучених Держав. На канадійську границю вислано скріплення в силі сто агентів. Великих трудностий сподіється прогибіційний уряд в боротьбі проти бутлеґерів у Каліфорнії і на ріці Місісіпі.

НАЙШЛИ В „ФАБРИЦІ АНҐЕЛІВ" ДИТИНУ З РОЗБИТОЮ ГОЛОВОЮ.

НЮ ЙОРК, 15. мая. — На приказ поліції, що робить слідство над „фабрикою анґеликів" пані Гелени Гайсен-Фольк, судові лікарі зробили нині секцію („пороли") ще одної дитини, котра померла в шпитали, а котрої трупа добуто вже з гробу. Сим разом закиди одної з посугачок „фабрики анґеликів", що мовляв властителька розбила одній дитині голову до муру, показалися правдоподібними, бо лікарі пересвідчилися, що череп дитини справді був розбитий.

ХОЧУТЬ ПОБУДУВАТИ В НЮ ЙОРКУ ОСЕРЕДОК КРАВЕЦЬКОГО ПРОМИСЛУ.

НЮ ЙОРК, 15. мая. — Двох великих кравецьких підприємців закупило тихцем цілих кілька блоків коло Семої Евеню та Трийцять Пятої та Трийцять Девятої Вулиці, щоби виставити там 9 хмародерів на приміщення всего нюйорського кравецького промислу.

Як відомо, Ню Йорк є осередком кравецького промислу Злучених Держав. Тепер він буде зібраний в Ню Йорку на кількох блоках. Кошти будівель обчисляють на 20 міліонів долярів.

ХОЧУТЬ МАТИ ШТУЧНИЙ ОПІУМ.

НЮ ЙОРК, 15. мая. — Герман Мец оголосив публично, що він дасть 100,000 долярів нагороди тому, хто відкриє спосіб, при помочи котрого можнаби виробляти штучно опіюм.

Опіюм є важним середником у медицині, бо вживається його для знечулювання. Виробляється його в Індії й Китаю з квітів маку. Велика частина сього продукту дістається в руки людий, які вживають його яко наркотика. Мец каже, що його нагорода має на ціли знищити виробловання опіюма для такого приватного, нелікарського вжитку.

КОРОЛЬ ДРІЖДЖІВ ЛИШИВ 20 МІЛІОНІВ МАЄТКУ.

СИНСИНАТІ, Огайо, 15. мая. — Судове обчислення вартости маєтку Юліяна Флайшмана, відомого дріжджевого маґната, показує, що його маєток вартує понад 20 мil. долярів.

ВЧИТЕЛЬСЬКА ЮНІЯ ПРОТИ НАВЧАННЯ РЕЛІҐІЇ В ШКОЛІ.

НЮ ЙОРК, 15. мая. — Вчительська юнія ухвалила на своїх зборах резолюцію, осуджуючу проект заведення в публичних школах науки реліґії. Кажуть учителі, що така новина доведе лаби до реліґійних спорів серед шкільної дітвори й учителів.

УВІЛЬНЕННЄ ВБИЙНИЦІ.

ТРЕНТОН, Ню Джерзі, 15. мая. — Перед великим лаву присяжних суддів поставлено тут пані Малков, яка призналася, що вона вбила Антона Скакана. Прокуратор доказував від лави видачі її судови [illegible] за вбийство, але лава присяжних, довідавшися, що жінка вбила Скакана, коли сей напастував її в [illegible]

УДАРТЕ В ВІЧЕВИЙ ДЗВІН, ДОПОМОЖІТЬ ГОЛОДНОМУ СЕЛУ.

Від місяця не бачить наш селянин хліба. Сам не має чим пожинитися і не має зерна на весняний посів. Тепла зима і миша знищила озимину. Лютий ворог доннщує його податками і данинами та жде на його загибіль.

Громадяне. Не даймо загибати живому народови. Киньмося всі як один до ратунку нації. Нехай прокинеться в ту страшну хвилю і найбільш запасний кут, хай вдарить в вічевий дзвін і кличе нарід на пораду, на негайну допомогу нашому Голодуючому Рідному Селу.

Порятувати село — це наш святий обовязок, бо ратуючи село, ратуємо українську націю. Від того обовязку не може і не сміє відтягнутися буквально ні одна особа українського роду.

В першій мірі повинні взятися до сеї праці наші товариства і парохії по місцях, а дальше всі свідомі громадяне. Повинні скликувати віча і наради і представити народови голодове лихоліття в старім краю.

Коли бракує Вам бесідника пишіть до Обєднання на адресу:

OBYEDNANNYE, 847 N. FRANKLIN ST., PHILADELPHIA, PA.

ПІРВАЛИ ДІВЧИНУ.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па., 13. мая. — Велику сензацію в місті викликала вістка про пірванне невислідженими досі справниками 15-літньої Лени Піскаре. Дівчина вертала власне зі своєю молодшою сестрою зі забави, коли коло хідника саме коло них задержався автомобіль, а з нього вийшло кількох мущин, які силоміць схопили Лену й мимо її опору всадили її до авта та відїхали, держачи її на сидженню. Її сестра наробила крику та заалярмувала сусідів, але не могла подати нічого близче про виновників. Батько дівчини має бути провідником банди італійських імігрантів. Три братя пірваної заприсягли пімсту уводителям.

ЗАСУДЖЕНІ ЗА ПАЧКОВАННЄ ЧУЖИНЦІВ.

З Норфольк, Ва., доносять, що там засуджено двох офіцирів і двох моряків з французького пароплава „П. Л. М. 21", який причалив до пристані в Нюпорт Нюс і мав на собі 14 чужинців, котрі не мали приписаного дозволу на вступ до Злучених Держав. За нарушення іміґраційних законів кождому з дотичних проступників грозить максимальна кара 96 років криміналу і $158,000. Оубім чотирох людий з названого французького пароплава арештовано в тій самій справі ще трох інших винуватців, яких будуть судити окремо.

ОСЯГ В ДОБУВАННЮ МЯГКОГО ВУГЛЯ.

ВАШИНГТОН, 15. мая. — Як подає Національне Вуґольне товариство, в Америці ще не добуто ніколи за тиждень тільки мягкого вугля, що добуто за тиждень від 9. до 16. мая сього року. Добуто разом 8 міліонів 200 тисяч тон.

АНГЛІЙСЬКІ ЖІНКИ ПРОТИ ТЕПЕРІШНЬОГО ШЛЮБУ.

Жіноча Ліґа Свободи в Лондоні віднеслася на днях з просьбою до Англіканської Церкви, щоб зміст шлюбної присяги змінити, а вже головно викинути з неї слова: „буду повинуватися своєму мужеви".

ПОМЕР 116-ЛІТНИЙ СТАРЕЦЬ ЗІ ЗДОРОВИМИ ЗУБАМИ.

В Сан Віценте (Еспанія) помер 18. квітня Рамон Гомец у 116-літнім році свого життя. Гомец був свідомий до самої смерти, значить мав добру память, як також усі зуби у найлішім стані та волосе на голові. У свому життю Гомец ніколи не слабував. Послідними роками він їв лише барабоклі і пив молоко. Майже до послідної хвилі працював на полю, а у вільний час робив деревяні [illegible]

ФРАНЦУЗИ ГОДЯТЬСЯ З ПЛЯНОМ МІНІСТРА КАЙО.

ПАРИЖ, 14. мая. — Тутешня преса загалом приняла плян міністра скарбу Йосифа Кайо про фінансові реформи з вдоволенням і без застережень, немов уважаючи, що се одинокий вихід із скрутної ситуації.

ВАТИКАН ДАЄ ГРОШ ДО ЛОНДОНУ.

ЛОНДОН, 14. мая. — З Риму повідомляють, що апостольська столиця перешле значні суми гроший для зложення на ощадности в тутешніх банках.

Давніще Ватикан держав богато гроший в німецьких банках, але стратив на сьому через обезцінення німецьких марок і тому тепер вибрав Англію, де гроші і банки стоять сильно.

ШІСТЬ ГЕНЕРАЦІЙ В ОДНІЙ РОДИНІ.

В Саскачевані (Канада) є родина, яка має шість живучих генерацій. Пані Одел, яка має тепер 93 роки, і яка вийшла замуж у 16-тім році свого життя, має пра, пра, пра, правнуку, який тепер 6 місяців. Кожна генерація почалася дочкою, яка виходила заміж між 16. а 18. роком життя.

ПЕРЕЛЮДНЕННЄ СВІТА.

Усякими справами клопочуться вчені. Та найновійшим для них клопотом є — перелюднення світа. Др. М. П. Равенел, професор університету у Мізурі, Спол. Держ., у виголошенім недавно у Вінніпеґу (Канада) відчиті на тему: „Продовження життя; до якої цілі воно веде?" сказав, що коли люди будуть множитися по теперішній скорости, то незадовго намножиться стільки, що для всіх не буде місця на цій землі. Він сказав, що — на основі точного обчислювання — населення світа подвоюється кожних 60 літ. У третій генерації, казав проф. Равенел, буде на кулі земській сім біліонів людий, або о два біліони більше ніж земля може вижвивити. Він отже радив, аби ограниченне народин було урядом дозволене. Та це, поки що, є голосом в пустині „вопіющим".

ЕЛЕҐАНТНИЙ БУРМІСТР.

Через довщий час загощував до наймодніщих дьокалів в Лодзі дуже модно убраний, дуже елеґантний пан, який дуже подобався господарям і дамам. Поліція здогадалася його вилеґітимувати і переконалася, що це Станислав Петерлей, бурмістр Володимира Волинського, який гуляв за украдені гроші. Арештовано його та відставлено до Луцька.

МЕНОНІТИ КУПИЛИ 3,757 АКРІВ ЗЕМЛІ.

Тринайцять недавно прибувших до Канади менонітських родин, купили в Нютон Сайдінґ і Вестберн, Ман., 3,757 акрів землі за $225,000. Вони купили не тільки землю, але усе що на ній було, т. є: будинки, машинерію і живий інвентар.

ВЕЛИКИЙ ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС В ГРОДНІ.

Дня 20. квітня розпочався в Гродні великий політичний процес білоруських диверсантів, групи отамана Хмари.

Ця диверсійна група, зложена з 70 членів мала на меті відірвати Виленщину і Гродненщину від Польщі і утворити окрему білоруську республику.

До цілі мали диверсанти дійти через знищенне державних урядів, поліційних станиць і т. п.

До процесу покликано 180 свідків.

БЕЗРОБІТТЄ В РОСІЇ.

Московська „Правда" доносить, що на просторі совєтської Росії панує тепер безробітте. Села голодують, длятого богато сільських робітників иде до міст на роботу. Там одначе повний застій в промислі, длятого роботи не можливо найти. „Правда" добавує причину безробіття в браку кредитів.

НАЙСТАРША СКРИПКА НА СВІТІ.

Перед кількома літами удалося гамбурському збирачеви набути стару італійську скрипку, яка є твором рук Каспара Бертельоттія, звісного під іменем Гаспано да Сальо в Бреші. Та скрипка походить з років 1580—1590 і хоч така стара, є добре удержана та має повний гарний голос, подібно як пізнійші скрипки Страдіварія і Ґварнерія (славні скрипаки). Багато є підроблених старих скрипок, але правдивих дуже мало. До правдивих належать: три-струнний бас Драгонеттія та шестиструнна „віоля ді гамба" в Парижі. Одвак скрипка Бертельоттія є найстарша.

УКРАЇНСЬКА СЕЛЯНСЬКА ЦУКРОВАРНЯ.

„Українське Технічне Т-во" і Т-во „Сільський Господар" занялися справою будови української селянської цукроварні на взірець чеських селянських цукроварень. Акціонерами цієї цукроварні мусіли би бути в першу чергу селяне, що управляють буряк. Цукроварня мусіла би переробляти виключно селянський буряк. Тепер в Галичині починають будувати три нові цукроварні: в Городенці, біля Сокаля і над Збручем.

Француське правительство за сплатою воєнних довгів Америці й Англії.

ВОЄННІ ДОВГИ ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ, 15. мая. — Сьогодня на засіданню міністерського кабінету була довша дискусия над справою сплати воєнних довгів Франції.

По сій дискусії кабінет доручив міністрови скарбу Кайови і міністрови закордонних справ Бріандови провірити питанне про міжаліянтські довги і старатись найти можливу розвязку.

Кайо заявив на кабінеті, що Франція мусить сплачувати воєнні довги, коли хоче здобути наново колишню силу кредиту заграницею.

Кажуть, що Кайо теж заявився за сим, аби Франція сплачувала Америці, а також і Англії свої воєнні довги з „воєнних відшкодовань", які одержує від Німеччини на основі пляну Доса.

Тепер Франція дістає річно від Німеччини $158,000,000. З того половину призначила-б для Англії а половину для Америки. Се було-б невистарчаюче, але бодай був би се добрий початок.

ГОЛОВИ СТЕЙТІВ У ГІНДЕНБУРҐА.

БЕРЛІН, 15. мая. — Сьогодня приняв президент Гінденбурґ на послуханню голови 18 німецьких стейтів.

В їх імени виголосив привітну промову премієр Прусії Отто Бравн (соціяліст), котрий сказав, що стейти Німеччини приняли з вдоволенням його заяву, що він буде шанувати особливости поодиноких стейтів і дбати про них.

Президент Гінденбурґ відповів, що він дбати-ме про приязнє співділаннє між федеральною владою і владами стейтів, а вкінці сказав: „Ми все хочемо бути одним народом і одною державою і в сьому нам, Боже, поможи!"

По принятю відбувся обід, на якому господинею дому була невістка Гінденбурґа.

ГІНДЕНБУРҐ ПОЇДЕ В РЕНЩИНУ.

БЕРЛІН, 15. мая. — В поінформованих кругах запевнюють, що президент Гінденбурґ поїде разом з пруським премієром Бравном до Діссельдорфу і виголосить промову в ренському соймі 18. червня с. р. з нагоди обходу 1,000-ліття злуки Ренщини з Німеччиною.

НАУКА В ШКОЛАХ ПРО ЛІҐУ НАРОДІВ.

ЖЕНЕВА, Швайцарія, 15. мая. — Британський міністер закордонних справ Чемберлейн відповів на предложенне ґенерального секретаріяту Ліґи Народів, що правительство Великої Британії годиться, аби в Англії учено в школах про Ліґу Народів.

Такусаму відповідь дало бельґійське правительство.

БОЛЬШЕВИЗМ ГАСНЕ.

БЕРЛІН, 15. мая. — Большевизм вимирає постійно не тільки в Росії але й заграницею. Се завважує російська большевицька влада і так званий „третій інтернаціонал" в Москві і тому звертають увагу своїм партійникам на небезпеку та доручують їм співділати із соціялістами для взаїмної боротьби проти націоналістів.

ПРАВО ГОЛОСОВАННЯ ДЛЯ ЖЕНЩИН В ІТАЛІЇ.

РИМ, 15. мая. — Італійський парлямент приняв сьогодня законопроект про признання права голосовання женщинам але тільки в муніципальних (громадських) установах.

ПОЛЯКИ МАЮТЬ ВЖЕ КОРОЛЯ.

БЕРЛІН, 15. мая. — У Варшаві відбувся зїзд польських монархістів, на якому проголошено королем Польщі князя Сикстуса з Бурбону і Парми, брата бувшої австрійської цісареви Зити.

(Князь Сикстус тепер живе в Парижі і вважається Французом).

ДОЛЯ ЗАСУДЖЕНИХ.

ВІДЕНЬ, 15. мая. — Із Софії, столиці Болгарії, сповіщають, що король Борис одмовився підписати засуд смерти на 8 комуністів, що брали участь в заговорі у церкві. Потвердження сеї вістки ще немає.

ГОЛОД.

МОСКВА, 15. мая. — Тутешня преса подає дальші звідомлення з України і південної Московщини про поширення голоду, наслідком якої люди вмирають масово.

ЛИСТ ДО ПІВНІЧНОГО БІГУНА.

ОСЛО, столиця Норвеґії, 15. мая. — Із Спіцберґен сповіщують, що відкривець Амундсен готовий уже до лету до північного бігуна, бо сніговиця перестала.

ЯПОНЦІ КИДАЮТЬ ПІВНІЧНИЙ САХАЛИН.

ТОКІО, столиця Японії, 15. мая. — Японці опорожнили північну часть острова Сахалина і віддали її поново під російську окупацію.

Японці тепер будуть лиш вихісновувати таможньиконьзиї. Се сповнение одної з умов японсько-російського договору.

ВЕЛИКИЙ ПОЖАР В ТОКІО.

ТОКІО, 14. мая. — Нині шаліє тут великий пожар, який знищив 1,500 домів.

Чотири тисячі осіб найшлось без даху над головою. [illegible]

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодинче число три центи.	
One year	$7.00	На рік	$7.00
Six months	3.75	На пів року	3.75
Three months	2.00	На три місяці	2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	5.00	На пів року	5.00
Three months	2.75	На три місяці	2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
В Канаді належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

АМЕРИКАНЦІ І ҐІНДЕНБУРҐ

Вибір ґенерала Ґінденбурґа на президента німецької републики розкрив як можна краще великий поступ, який американська публична опінія зробила від великої війни. Ще всім добре стоять у памяти прізвища, якими обкидувала американська преса того, що вів німецькі війска на американську армію, а преціңь з яким вирозумінням приняли американська преса й громадяңство вибір сього „военного злочинця" на перший і може найважнійший уряд Німеччини.

Правда, Американці не вважають вибору ґенерала Ґінденбурґа дуже розумним вибором. На їх досвід 78-літний старець за слабий для тяжких обовязків президента републики. Вони й не бачуть у ґенералі ніяких даних до цивільного правління, хочби сей ґенерал був і найліпшим полководцем своїх часів. Вони не вважають щасливим вибір людини, котра впливає на Французів так, як червона плахта на бика.

Але всеж таки Американці не виступають проти сього вибору. Хоча Німці, на погляд Американців, зробили похибку, та всеж таки, на погляд Америки, вони мають право до самоозначення, а тим самим і право до роблення похибок. В американських ґазетах не підноситься, що Ґінденбурґ не може бути президентом. Ніхто не ображає Німців за їх вибір. Ніхто не відгрожується за те німецькій державі. Богато ґазет виразно обороняє право Німців вибирати собі такого президента, якого їм подобається вибирати. Декотрі навіть отверто висмівають колишнє називанне Ґінденбурґа военним злочинцем, а нюйорський Ворлд каже явно й славно, що коли Ґінденбурґа треба вважати военним злочинцем, то таким самим злочинцем треба вважати кождого офіцира й жовніра, що був вірним своїй вітчині та послушним своїй старшині.

По сих голосах видно, що военні ненависти погасли, а заїлість уступила місця вирозумілости. Американська преса, що в час війни так остро критикувала Ґінденбурґа, тепер обіцює слідити за кождим проявом доброї віри та старатися брати вирозуміло кождий крок „военного злочинця".

І лишень французькі шматки гороїжаться та лають Німців та їх президента по военному. І лишень час від часу український патріот в Америці, як його завдадуть до суду й він не має ніякої оборони на свій вчинок, пробує наклонити суд на свою сторону, що мовляв його противник був з Німцями. І лишень польська преса погавкує як пес, котрому прищепили хвіст у дверах, і деколи якась нібито українська шматка гавкне, що мовляв її противники були за Німцями й тому їм нема що вірити. Так ті, що будучности не мають, ще далі в минувшости бабраються, а живий світ думає про живе й мимо всяких заводів пре до кращої будучности.

ГАЛИЦЬКИЙ ГОЛОД

З західної України доходять жалісливі голоси голодуючого населення. Закутий в кайдани народ, позбавлений ляцькими катами можности запомогтися власними силами й громадянською орґанізацією, простягає руки до своїх братів, що находяться в лучшому положенню, та просить їх допомогти йому перебути тяжке лихоліття.

Вістка прийшла на нашу іміґрацію так нагло, що вона була для неодного несподіванкою. Іміґрацію переняло таке жахіття, що досі для заратунку голодуючих ще нічого справді гідного не зроблено. Сю природну повільність дехто взяв за познаку, що нічого ніколи й не буде зроблено. Як другі почали напружувати послідні сили помогти благаючим братам, хруники заложили собі руки в кишені й стали легкодушно посвистувати. Всякий арґумент тепер придається сим хруникам, як лишень виправдує їх хрунівство. Мовляв, у нас тепер до полагодження важнійші справи. Мовляв, ми думаємо за побудованне держави, а не за голод. Мовляв, думаємо за пролетаріят та як його визволяти, а відтак уже голод покінчиться сам собою. Мовляв, се не наша партія сказала за голод, і ми до сеї справи не мішаємося. Мовляв, ми маємо піддержати революційні ґазети на іміґрації, а селяни дадуть собі раду.

Польський уряд, треба йому признати, пішов на допомогу всім тим революційним хрунам, що на слова селян дуже [illegible], [illegible] селян лишають тим, котрих вони [illegible] селян. Польський уряд не допустив до запомоги українським голодуючим селянам, бо мовляв чутка про голод під Польщею може пошкодити польським фінансам. Він далі взявся на всі способи шкодити ратунковій акції українського громадяньства, забороняти ратункові збори, не пускати в українські ґазети звітів з ратункової акції та зі стану голоду, — словом, він робить все, щоби зломити економічну силу українських селян на все.

Тому тим більше треба напружити нам свої сили свідомій іміґрації. Киньмося до роботи й покажім, що проти нашої свідомости й праці не встоються спільні заходи ляцьких окупантів ні наських „революціонерів". Жертвами докажім свою єдність з голодуючим селяньством.

ДВІ МОВИ

Післяслово до українсько-московського конфлікту в Польщі.

(Від спеціального кореспондента „Свободи").

Учительський зізд у Варшаві, протестаційне українське віче, депутація посла Серебрянікова у Тугута, — ці всі події, які були докладно описані в нашій кореспонденції „Про десять літ," мали ще цікаве продовженнє.

Орган товариша Чернова „Дни," як ми вже писали, свого часу відгукнувся на ті варшавські події дуже палко: взяв під свою оборону московських учителів та посла Серебряникова, насварив на Тугута й Польщу. За компанію досталось і п. Саліковському, що був головою українського протестаційного віча й мав сміливість сказати, що в Польщі ніяких „русских" нема, а є лише решки царської окупації та штучної кольонізації.

Імени п. Саліковського ми свого часу не згадали, як не згадали й того, що експонентом „русской" ідеольоґії на шпальтах „Днів" виступив п. А. Петрищев. Нас цікавила колізія двох ідей, двох світоглядів, а не двох осіб. Але тепер п.п. Саліковський і Петрищев навязали особисту переписку й полеміку. А що з того виплинають де-які нові висновки, то зупинимось цим разом і на самій річі, і на цих двох особах.

Пп. Саліковський і Петрищев належали колись до однакового табору. Вони працювали в періодичних виданнях однакового напрямку, здається — навіть були членами тої самої партії (н.-с.). П. Саліковський все був українофілом, п. Петрищев ним не був, але це їм не перешкоджало бути однодумцями та ідейними спільниками. Бо оборона українства проти царських переслідувань належала до обовязків кождого поважаючого себе російського ліберала (навіть Милюков нас колись обороняв;), а дальше скасовання тих переслідувань не йшло й колишнє українофільство. Отже в цім пункті українофіл і російський ліберал легко могли між собою порозумітись.

Революція сильно змінила цю ситуацію. П. Саліковський з українофіла зробився Українцем, а п. Петрищев з російського ліберала зробився московським націоналістом. Еволюція цілком законна, природна й зрозуміла.

Та замісць обом зробити всі висновки з нової ситуації, це зробив тільки один з них. П. Петрищев, довідавшись про варшавські події, навіть не подумав приватно звернутись до свого колишнього однодумця й по-приятельськи спитати його, що сталось і чому сталось. Він зразу став у ворожу позицію й, не вагаючись, накинувся публично на свого недавнього попутчика цілою силою свого пера.

А п. Саліковський, як багато Українців, вихованих у пошані до колишнього російського лібералізму, зробив помилку. Прочитавши статтю п. Петрищева в „Днях", він звернувся до нього з приватним листом, повним доброзичливих докорів. „Я цілком певний, — пише він, — що Ви впали жертвою сумного непорозуміння, повірили односторонній чи тенденційній інформації або непомітно для себе захопились тим національним почуттям, яке одні називають патріотизмом, а другі шовинізмом... Скажу більше: я майже певний, що 10—15 літ тому Ви гостро виступили-б проти тих московських діячів, яких нині берете під свою оборону" („Дни," 26. IV).

Дивне враження робить сей лист. Він характеризує добру й шляхотну людину, але кепського політика. Абсолютно нема ніяких підстав думати, що п. Петрищев упав „жертвою непорозуміння" або повірив якимсь „одностороннім чи [illegible]

І непорозуміння тут ніякісінького не було, і інформації були цілком правдиві та згідні з дійсністю. П. Петрищев просто зробив усі висновки з нової ситуації й відповідно до того зареагував на варшавські події. А що він 10—15 літ тому реагував би на них зовсім інакше, то це свята правда, але-ж у тім-то й річ, що ми всі пережили останнє велике десятиліття! Невже п. Саліковський його не пережив?

Коли ні — то це, що зробив п. Петрищев з його листом, може йому послужити доброю наукою. Московський публіцист висмикнув кілька речень з листа свого недавного однодумця, вставив їх у свою статтю під знаменною назвою „Сѣятели вѣтра", приточив до імени Саліковського чимало непохвальних прикметників, полив це все міцним московським сосом („з сіллю, з перцем і з собачим серцем") — і подав цю запашну страву читачам недільного числа своєї ґазети. Це саме зробив п. Петрищев з листом другого Українця, який мав наївність звернутись до нього з тими самими докорами, що й п. Саліковський. Ще до призвища свого вчорашнього однодумця п. Петрищев хоч приточив літературні прикметники, а про того другого Українця він так просто й написав, що той носиться зі своїм українством, як дурень „з писаною торбою"...

Сказавши по правді, на п. Петрищева не можна й нарікати. Він поступив так, як поступають отверті вороги. Так поступав покійний Короленко, хоч і був українського роду, так поступив би й „сам" Н. К. Михайловскій, коли-б був тепер живий. Нарікати можна хіба на тих Українців, які в своїй наївности думають, що й нині може ще бути якась спільна мова між Україною й Москвою, між побірниками культурної та політичної незалежности України й побірниками єдиної Росії. Була колись спільна мова, але нині її **нема, не може й не повинно бути.**

Є дві мови — мови двох протилежних сил, що борються за панування над Україною й на Україні. Одною з цих мов говорять пп. Петрищеви, другою говорить Україна. П. Саліковський ще нині хотів знайти спільну мову — й був за це покараний.

І коли це наші добрі люди научаться не здіймати з масла вишкварок, а в московськім таборі — не шукати правди?

Радянин.

Прага, 29. квітня.

НОВІ КНИЖКИ І ВИДАННЯ

Бібліотечний Порадник. Видає товариство „Просвіта". Виходить раз на три місяці. Рік І. ч. 1. Львів. Січень—березень 1925.

На се видання повинні звернути увагу наші читачі. Новий часопис має на меті обговорювати всі нові появи на полі нашої популярної літератури і про кожду книжку сказано, яку вона має вартість і для якого рода читачів надається. В першім випуску обговорено відділи: історична повість, побутові оповідання, економічна література, історія укр. культури, літературна критика, життя старинних народів, журнали. Почато також друкувати спис видань львівської Просвіти за час від 1868—1924 р, зладжений І. Калиновичем. Ціна річно 50 центів. Адреса: „Просвіта," Львів, Ринок 10.

ПО КОНВЕНЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОД. СОЮЗА

(Надіслана стаття).

Більше чим місяць часу минуло від закінчення Головної 16. Конвенції У. Н. С. На мітинґах, дома, при праці і при всякій нагоді, члени обговорювали все те, що на сій конвенції полагоджувано. Та не лише самі члени між собою говорять і говорили про конвенцію, але і не члени заінтересувалися перебігом конвенції так, що майже кождий мав або має щось до говорення в сих дискусіях. Річ природна, що всі не є одної думки і однаково не висловлюються про це, чи про инше. В дискусіях, кождий прямо висловлює своє спостереженне свобідно з вдоволеннем. Підставою до сих дискусій між членами У. Н. С. є: — звіти делеґатів, приїхавших з конвенції; друкованнє конвенційного протоколу і статей в Свободі. Писати про те все, що хто говорив забрало би много часу і місця, однак можна сміло сказати, що загал членів є вповні вдоволений з конвенції, а вдоволений просто длятого, що на загал Гол. 16. Конв. У. Н. С. випала під кождим зглядом надзвичайно добре.

Поодиноких невдоволених було дуже мало і не можна брати поважно під розвагу, коли ходить о загальне добро всіх членів У. Н. Союза. Між иншим за доказ вдоволення можна згадати і се, що всі відділи як оден, прислали свої місячні вкладки до Гол. Канцелярії У. Н. Союза на час, як се мало коли сталось перед конвенцією.

По проголошенню конвенції і перед самою конвенцією можна було зауважати велике заінтересованнє між членами У. Н. С. Доказом може послужити поважне число передконвенційних проєктів, друкованих в Свободі; дискусії на відділових мітинґах; сходини на надзвичайні збори делеґатів, які радили і ухвалювали перевести на гол. конвенції зміни, які після їх гадки булиб добрі для членів і У. Н. Союза.

Не всі члени могли погодитися з проєктодавцями, добачуючи в таких змінах небезпеку для У. Н. Союза. Нові, молоді члени, маючи замало практичного знання в орґанізації, думали противно. Навчені досвідом старші члени думали, що не всі проєкти на зміни були добрі, а навіть многі з них були дуже небезпечені і шкідливі для членів і У. Н. Союза, єслиби їх принято і ухвалено на конвенції. Старші члени мають з минувшини більше досвіду, чим нові члени, що можливо а що ні і які наслідки можуть бути для У. Н. Союза, коли би конвенція приняла і ухвалила некорисні для членів зміни. Можливо, що декотрі з старших членів не много забирають голосу на мітинґах чи конвенції в дискусіях, однак коли приходить рішати справу, вони все її рішають поважно і корисно. Про се свідчить послідна Гол. 16. Конв. У. Н. Союза, на якій було поважне число старших членів і бувших делеґатів відділів У. Н. С.

Старші члени знають з досвіду і се, що, єсли ми хочемо щось осягнути, то се може статися (єсли воно взагалі є можливе) лише з часом постепенно, а ніколи відразу, без відповідного підготовання. У. Н. Союз під сю пору є наймогутнійша українська орґанізація в Америці. Сьому ніхто не має відваги перечити, однак десять чи двайцять років тому взад У. Н. Союз таким не був, яким він є днесь, значить, що могутність У. Н. С. зростає постепенно. Наша орґанізація перейшла много змін і уліпшень від початку свого існовання, заки вона стала такою, якою вона є днесь. Нам завидують чужі і „свої" в Америці, однак ми є горді з того, що ми є членами У. Н. Союза. Чи є ще місце в У. Н. Союзі на збільшенне числа нових членів, маєтку орґанізації і коли-

стий для всіх членів взагалі? Чи є місце на уліпшенне системи і корисні зміни в У. Н. С.? Певно, що в У. Н. С. є місця доволі на все те, з чого може загал членів користати, однак всякі зміни і уліпшення були і будуть можливі лише тоді, коли на се прийде відповідний час. Було колись люди думали собі, що старі урядники є на перешкоді ухваленню й введенню в житте поступових змін в У. Н. Союзі, та нині вже просто всі знають, що таке говоренне є безпідставне. Головні урядники, старі чи нові, є сторожами і керманичами орґанізації. Нові урядники по виборі, стають старими по часі, так воно було, є і буде, і хто як хто, а власне старі головні урядники бажають завести і заводять в орґанізації, з припоручення головної конвенції такі поправки і зміни, які показуються можливими, відповідно до часу, і корисними для У. Н. С. і всіх членів. Минувша конвенція є найлучшим доказом. Щоби сталося з У. Н. С., якби головна конвенція була ухвалила бодай половину з того, що писалося в проєктах перед конвенцією? У. Н. Союза не сталоби в протягу кількох років. Власне обовязком головного урядника звернути увагу зібраним на конвенції, що можливе до ухвалення, а що ні, що буде корисне для У. Н. Союза, а що може принести шкоду. Не належить до приємности гол. урядникови ставати на перешкоді ухваленню конвенцією шкідливих змін чи новостей, однак гол. урядник, без огляду на се хтоби він не був, є обовязаний звернути конвенції увагу на наслідки шкідливої ухвали.

Послідна гол. конвенція приняла кілька новостей і змін в орґанізації, які на підставі ухвал конвенції будуть уведені в житте в У. Н. Союзі. Се сталося на підставі пояснень старих урядників і за порадою старших членів. Між иншим ухвалено: — завести нові поліси обезпечення старших членів в У. Н. Союзі; зміна обезпечення дітий в У. М. Союзі і будуванне Сиротинця при У. Н. Союзі. Сими ухвалами вводиться в У. Н. Союзі цілком щось нового, в додатку до тої системи, яка була до тепер в орґанізації. Над сим гол. уряд давно плянував і коли в кінци гол. конвенція приняла ухвалою, гол. уряд робить приготовання до уведення сих ухвал в житте.

Ся цілком для нас нова система асекураційна в У. Н. С. вимагає старанного, систематичного підготовання. На се потреба чимало часу, праці і гроша.

Другу новість, яку конвенція ухвалила, се є доповнююча діточа асекурація в Молодечім Департаменті У. Н. Союза. І ся новість увійде в житте, як лиш все буде підготовлене. Многі члени, попросту радіють з того, що додаткова асекурація буде заведена в У. Н. Союзі; що кождий член, хто схоче, буде міг після вибору обезпечити себе і свою родину в У. Н. С. В. У. Н. С. буде сімнайцять ріжних кляс обезпечення членів дорослих і дітей.

Коли члени попруть ділом сі новости, сі асекураційні поліси, то У. Н. Союз без сумніву сильно зросте.

Головним обовязком всіх членів У. Н. Союза під сю пору є й буде на будуче приєднувати як найбільше нових членів до У. Н. С. Наша орґанізація потребує побільшати число членів кождого місяця. Чим більше буде членів в У. Н. С. і в Молодечім Департаменті, тим скорше буде можна заводити в орґанізації новости, корисні для всіх членів У. Н. Союза.

Коли місцеві урядники і всі члени У. Н. С. доложуть всіх своїх сил і старань до спільної праці для загального добра, то нам скоро вдасться зробити У. Н. Союз орґанізацією, найліпшою під кождим зглядом.

Мих. Угорчак.

ПОЗІР! ПОЗІР!

Сим подається до відома всім нашим читачам, що присилаючи до поміщення ріжні оголошення до часописи „Свобода", треба рівночасно враз з оголошеннями присилати і належитість за них. Щоби читачі могли орієнтуватися яка належитість має бути прислана враз з даним оголошеннєм, будуть ласкаві за кожде написане в оголошенню одно слово числити 2 цт. коли таке оголошенне має 30 або більше слів. За оголошення котрі не мають 30 слів платиться 50 цнт. за раз. Виняток творять лишень відділи У. Н. Союза, котрих оголошення мають бути підписані місцевим урядом відділу. Всі оголошення мають бути присилані до адміністрації „Свободи" 5—6 день перед днем оголошення їх в часописи, так що колиби вимагала сего потреба, був час порозумітися зі сторонами. Сторони котрі не схотять пристосоватися і придержуватися повисших правил, не можуть відтак нарікати на часопись, що непоміщено їм оголошення чи оголошень.

Адм. „Свобода".

НА ВІЧЕ! — УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДЕ З ПАСЕЙК, КЛІФТОН, АТЕНІЯ, ПАТЕРСОН, ҐАРФЕЛЬД І ОКОЛИЦІ! — НА ВІЧЕ!

Заходом місцевих Братств і Товариств відбудеться

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 24-ГО МАЯ 1925 РОКУ

В ГАЛИ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ, 212 President St., PASSAIC, N. J.

ВСЕУКРАЇНСЬКЕ НАРОДНЕ ВІЧЕ

ДЛЯ РІШУЧОГО ПРОТЕСТУ ПРОТИ НОВИХ ПОЛЬСЬКО-РИМСЬКИХ ЗАТІЙ ПРОТИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДА.

Реферати, а саме: 1. Про положення і змагання українського народу на всіх землях України. 2. Про Целібат і Конкордат, — виголосять д. Матвій Хандога, редактор Народного Слова з Піттсбурґа, Па., та д. Омелян Ревюк, редактор Свободи з Джерзи Ситі, Н. Дж.

Межи рефератами Співацьке Товариство ім. Лисенка під проводом дяко-учителя д. Королишина, відспіває кілька українських пісень, а Банда парохії св. О. Николая, під проводом професора п. М. Майка, буде приграватн.

Кому лежить на серци добро й воля Українського Народу, най спішить на віче сказати своє грімке й рішуче слово протесту!

114,16,18

Вічевий Комітет.

З Українського житя в Америці.

ДЖЕРЗИ СИТІ.

Відіхав до краю.

На корабли Джордж Вашингтон відіхав до старого краю Іван Яновський, член Українського Поступового Клюбу, відділ У. Н. Союза відділ 70. в Джерзи Сіті. Се старий член нашої організації. До Союза ступив в 1910 році та за весь час свого членьства сповняв взірцево свої обовязки. Український Поступовий Клюб жалує по втраті щирого й працьовитого громадянина.

СІЧОВИКИ НА КРАЙ.

(З В. Пуллман, Ілл.)

Дня 26. квітня відбулися хрестини у Василя Чорномаза в Вайдінґ, Інд., на які зійшлося чимало Січовичок і Січовиків. Говорено про старий край та про наші українсько-американські відносини. Рішено взятися до акції допомоги Голодному Селу в Галичині, а заразом зібрано на внесення січовички Анни Синіцкої $9 для інвалідів, а Ілія Гавришків доложив ще 1 дол. на Рідну Школу. На інвалідів жертвували по $.100: Василь Чорномаз, Іван Мороз, Іван Вишньовський, П. Романюк, Анна Синіцка, Лука Білик, Мартин Гузик, Анна Валода, а по 50 ц.: Стефан Гасюк, Анна Гасюк. Гроші переслано до Обєднання.

Ілія Гавришків.

ПРАЩАЮТЬ СВОГО ПАРОХА

(З Перт Амбой, Н. Дж.)

В неділю дня 10. мая наша громада пращала свого дотерішного пароха о. сов. Чаплинського, що працював у нас на ниві церковній і народній через 16 літ, а який відходить до Нюарку. До пращальної вечері, яка відбулася в Українській Галі, засіло около 200 осіб. Тостместром був Іван Ваверчак. Виголошено ряд промов, в яких піднесено заслуги о. Чаплинського для громади та висказано жаль з приводу його відходу.

На внесення о. Чаплинського переведено збірку на Рідний Край, яка принесла $30.13. На Голодне Село в Галичині призначено $20, а $10.13 для інвалідів. Жертви переслано до Обєднання в Филаделфії. Жертвували: о. сов. Чаплинський $6.00; по $1.00 зложили: Іван Ваверчак, п. Гаврилів, Йосиф Лайкош, Михайло Вітів, Роман Невида, Михайло Головчак, Катерина Мельникевич. Решта дрібними жертвами.

УКРАЇНЕЦЬ ВІДЧИНЯЄ АДВОКАТСЬКУ КАНЦЕЛЯРІЮ В ШІКАҐО.

Доносять нам з Шікаґо, що український адвокат Б. Пелехович отворив там під числом 2300 Вест Шікаґо Евеню адвокатську канцелярію і полагоджує всі судові справи, земельні, контрактові, тестаментові і патентові. Д. Пелехович практикував право в Вашінґтоні через кілька літ а рік тому перенісся до Шікаґо.

Д. Пелехович є одинокий український адвокат в Шікаґо і місцеві Українці повинні дати єму своє попертя.

Окрім загального права д. Пелехович практикує також патентове право. Наш земляк є одиноким патентовим адвокатом не лише серед Українців, але взагалі між всіми Славянами Америки і Канади.

РЕРІТАН, Н. ДЖ.

І У НАС НЕ ЗАБУЛИ ЗА РІДНУ ШКОЛУ.

По всіх громадах збирали коляду на Рідну Школу, а про нас нічого не чути. Та воно не цілком справедливо. І у нас була коляда. Припізнилися ми тільки дещо з посилкою, бо думали призбирати більшу суму.

Сьогорічна збірка на Рідну Школу виносить $45. Зложили коляду: Микола Попадюк $6, С. Григорчук $5.50, по $2: Я. Данилюк, І. Турянський, Ю. Кригель $1.50, С. Зайшлий $1.25; по $1.00: П. Веньгрин, Е. Баліцкий, П. Гладич, А. Кульчицький, М. Бізуб (Словак); по 50.: М. Ковальчук, М. Меліцкий, М. Слободзян, І. Тимчук, Ф. Причка; по 25 ц.: Р. Томчишин, В. Паскарик, І. Обчанський, М. Муж, І. Олер, І Віржман, Я. Тимчук, М. Моравський, Є. Зарецкий, Ф. Спат.

З вечерка в дохід Української Хати жертвовано на Рідну Школу $5, а на десятьлітних роковинах дочки І. Н. Бриґіди зложили: по $2: І. Бриґіда, С. Григорчук, Е. Баліцкий; по $1: Анна Бриґіда, Н. Бриґіда, А. Григорчук, М. Туранська, а І. Туранський $2. Разом зібрано на Рідну Школу $45.

На українських інвалідів зложено $13, а то з вечерка $5, С. Григорчук $2, Е. Балицкий $1.25; по $1: Н. Попадюк, С. Зайшлий, М. Миліцкий, Я. Данилюк, І. Тимчук 50 ц., а Анна Данилюк 25 ц.

Обі суми вислано до краю через Обєднання.

С. Григорчук.

СИРАКЮЗ, Н. Й.

РАТУЙМО ГОЛОДНЕ СЕЛО.

Кого з нас не заболить серце, коли читає про то нове нещастя, що навістило нашу нещасну рідну землю. І хто з нас мігби бути так закаменілий, щоби не подав ратунку тим рідним, що стоять перед страшною голодовою катастрофою.

Так промовляв між іншим наш парох о. сов. Левицький в неділю дня 10. мая в церкві св. Івана Хрестителя. А мусів проговорити добре до милостивих сердець, коли збірка в церкві принесла $70.35. Значна це сума як возьмемо під увагу ті великі жертви, які наша громада раз-у-раз висилає до краю.

Від себе передав о. Левицький $5, а Брацтво св. Ольги, відділ „Провидіня" жертвувало на ту благородну ціль $20. Кромі цего зложили ще по $1: Пилип Кудлик і Яків Гайдук.

Разом вислано до Обєднання $97.35.

НАВІТЬ ЖИД ПЛАТИТЬ НАРОДНИЙ ПОДАТОК.

Тяжко переконати нас Українців, що боротьба о визволенне це затяжна, кажка боротьба, яка вимагає завзяття та систематичних жертв. Такою постійною жертвою повинен бути у нас народний податок. Якщоби ми собі його не легковажили то певно не наставлялиби порожних рук голодному краєви, а поратувалиби, бо булоби чим і з чого. На жаль вагу народного податку розуміють тільки одиниці. Тимбільше треба цінити тих, що хоч не Українці, але що походять з нашої рідної землі, дорожать нею та хочуть її ратувати та складають на допомогу тій землі той народний податок, якого не складають як слід самі Українці. Маємо таких Жидів, а навіть і Поляків, як от в Джерзі Сіти.

Український Просвіт. Клюб в Манчестер, Н. Г., переслав до Обєднання свій народний податок за рік 1925 в квоті $26.75. Між тими, що зложили податок за цілий рік находиться Жид М. Фельдман, який заплатив $5, як податок на оборону нашої землі і нашого народа. Честь такому Жидови, а заразом гарний і добрий примір як належить любити, цінити і шанувати ту землю, на якій чоловік виріс. Кромі М. Фельдмана зложили народний податок по $3: Й. Петрик, Т. Петрик, М. Бохонок, В. Петрів, І. Лісник, Ю. Датків $1.25, по $1: В. Шиш, Д. Ґаздайка, П. Кухар, П. Мигаль, по 50 ц.: В. Кухар, С. Синидяк, М. Ковальчук.

ЗОЛОТО ЯК ЛІЧНИЧИЙ НАПИТОК.

В медицині вживали золота в ріжній формі як лікарства вже в дуже давних часах. Золото належить до тих артикулів, які чоловік природи находив і в потребі старався вихіснувати його. Ернст Дармштетер містить у німецькій „Хемічній Ґазеті" цікаву статтю про „Aurum potabile", питне золото. Вказує на те, що вже в індійських браманських текстах, які повстали около 1000-го року перед Хр., згадується про таке золото. Там а також в багато инших випадках золото вважають символом сонця. Сказано там, що золото кують на листочки, розгрівають 6—7 разів і розпускають у ріжних плинах, **а потім можна його пити.** Почали золото вживати як лікарство тому, що то такий рідкий металь, а його полиск і краска дуже гарні. І нині ще народне лічництво вживає золота як охоронного засобу проти жовтачки, злих очей, рожі і т. д.

Індійська медицина Сузрути поручає новонароджену дитину відсвіжити холодною водою і дати їй полизати мішанину меду, масла, коріння ананти, соку брагмі й золота (певно кованого в листочки й розтираного). В Мексику вживали золота й срібла для виробу „напитку безсмертности". Пліній згадує про золото, як сильно-ділаюче лікарство. При помочі розгрівання золота зі солею „місі" (мабуть пиріт) одержується попіл, що є дуже добрим лікарством проти лишаїв на лиці, фістули (вовчок) гемороїдів. Золото з пензою (такий мінерал) мав вилічувати чираки. Авіценна згадує про Cauterium Auri; коли його вживати, то рани скорше гояться. То, мабуть, було випалювання ран, може якийсь розпечений золотий прилад.

То певно є в звязи з практичними досвідами, що золото й срібло вживали до ран, при висипках і инших занедужаннях шкіри. Всетаки в самих початках було то в звязи з містичним способом думання. Золото і срібло дійсно мають прикмети, що перешкоджують гниттю; це випробували теж і в найновіщих часах. У середньовічних медичних творах називають золото лікарством, яке настроює весело й тіло вдержує молодим. Около 1500-го року Ульштад був професором медицини в Фрайбурзі. Він описує препарат, зладжений з хльориду золота, енціяну й иншого зілля й алькоголю. Додавали його до страви й напитків. Мало помагати проти ріжних недуг, а скріпляло теж добре память. Були ріжні приписи, як приладжувати есенцію з золота.

Парацельз розріжняє три роди лікарств із золота: золото до пиття, золотий олійок і золоту есенцію. При зладжуванню золотої есенції витягали з золота найліпші, так сказати, найдіяльнійші складники: то було „червоне золото" й мало бути найліпшим лікарством для чоловіка. Велику вагу приписував Парацельз золотому бальсамови для лікування отвертих ран. Вироби Парацельзові містили таки, здається, кольоідальне золото й тому могли ділати дезінфекційно, в саме коли вживалося його назовні.

Сьогодня примінювання золотих і срібних препаратів у медицині (на основі досвіду, що вони не допускають до гниття) не є вже нічим новим. Кольоідального срібла (колярґоль) уживають при бактерійних занедужаннях. Останніми часами випробовували й кольоідальне золото. Воно мало головно більший вплив на спірохети, як инші кольоідальні металі. Випробовували також вплив металю у ціпкому стані. Бактерії гинули, а пізнати це було по тім, що розпускалися зовсім дрібосенькі частинки металю. Також срібні й золоті гроші понайбільше є свобідні від бактерій, а золото уживане в дентистиці ділає антисептично й перешкоджує гниттю.

Дармштетер пригадує, що вже в 18. і 19-ому ст. були в торговлі фальсифікати таких золотих і срібних лікарств. Російський фельдмаршал Бестужев виробляв бестужівську нервову тинктуру. Але в ній не було золота, лише залізо.

В. БУДЗИНОВСЬКИЙ

Послідний Ногай.

(Историчне оповідання).

(Свобідно за Купером)

(9)

Яман і отаман стояли одалік і довший час балакали та сперечалися. Суперечка скінчилася мабуть злагодою вдоволяючою обох, бо оба вернули до чамбула усміхнені веселі. Яман хвилю вдивлявся в Христю, сів на коня Криси і показав рукою той бік ріки. В ту сторону почвалали два Татари і пробралися назад на лівий беріг ріки. По хвили за ними рушив чамбул. Отаман відіхав послідний. На правім березі ріки лишився Яман з бранцями і шістьма Татарами, яких йому відступив отаман чамбула. Лишилися також оба коні дівчат. Криса знав, що одинокою цілию татарських наскоків на християнські землі була добича. Рабівництво, на думку Татар военна добича лицарів, давала тим синам ялового й неродючого краю майже одиноку змогу прожитку. Ясир брали на те, щоби за него дістати гроші. Отже Криса рішився торг розпочати зараз.

— Я хотівби з тобою побалакати, — промовив до Ямана.

— Говори! — Татарин відповів.

— Коло нас крутяться твої товариші. Я хотів би так, щоби вони не чули. Се не в моїм, а твоїм інтересі.

Яман відступив пару кроків. Криса пішов за ним. Дрібними кроками, бо ноги мав спутані.

— Окуп, який за нас дістанеш, не дуже буде великий, — промовив Криса, коли вже були на боці.

— Чому так думаєш?

— Бо будеш мусів поділитися. Половину, як не більше, возьме отаман чамбула.

— Як і тебе рахувати до добичі, то возьме третину, — Яман відповів, глянувши на Христю.

— Нехай тільки третину. Але ти двох третин ні дістанеш, бо щось мусиш дати помічникам. І родичі їх погибших товаришів мусять щось дістати. Може котрий осиротив діти.

— Очивидно, що дістануть. Але не з сеї добичі. Вони в поході. Помагають Ляхам проти нас. Ляхи дали їм дозвіл брати ясир де схочуть, кілько схочуть і кого схочуть. За се, що тепер нічого не дістануть, себ то з нинішної добичі, я в їх користь відстану від моєї пайки з завтрішньої добичі.

— Завтрішня добича вилами на воді писана. І се ще не певне, чи нинішна добича, себ то ми, лишиться в твоїх руках... Ти знаєш, що я богач, мій батько богач і старий Лаврин богач. Зробім таку згоду. Уставивши окуп за дівчата і за мене, підведеш нас під Торки. До сотника вишлеш посла, будь то би від чамбула очаківських Татар. Сим послом передаш сотникови листа від мене. В листі я напишу, що мене з його доньками полонили Татари і ні сотник заплатить умовлений [illegible] і тобою окуп, то Татари приставлять обі доньки до Торок. Сотник знає моє письмо, отже окуп дасть. Потому вишлеш посла до мого батька, також з моїм листом від мене і від него дістанеш викуп за мене.

— Хочби той окуп був не знать як великий, — Яман відповів, — то він таки буде замалий, щоби мені щось лишилося та щоби я міг заплатити за труд чамбулови, котрий мені поміг взяти вас. Не забудь, що добираючися до вас, з чамбула погибло одинацять найліпших лицарів!

— Тиж казав, що вся теперішня добича твоя, та що за поміч заплатиш твоїм товаришам ведучи їх по нову добичу...

— Як пущу тебе з твоїми дівчатами, то вже не поведу їх. Буду мусів втечи від них, бо вони як зрадника вбили би мене. До вас також не буду міг вернути. Скажи, що я тоді з собою зроблю? Де дінуся?

— Одержавши окуп за нас, зроби так, щоби ми могли втечи від тебе... Або щоби мої товариші будьтоби відбили нас. Кажу тобі ще раз, що дістанеш за нас окуп десять раз так великий як се, що дістав би на торзі.

— Все те мушу передумати, — Яман цідив крізь зуби, — щоби не зробити якої дурниці. Як послухаю тебе, то можу втратити не лиш ясир, але й власне горло. Як не повісять мене козаки, то повісять Татари. Йди назад до дівчат і держи язик за зубами.

Попереду йшов Яман. Кільканацять кроків за ним їхали дівчата, Криса ступав між ними. За ними йшли три пари Татар. Варка, затямила собі се, що казав їй Тихоліз. Вона весь час промишляла, як би то знати [illegible] ші, ведучи поміч, попали на їх тропу. Руки дівчат не були звязані. Коли продиралися крізь кущі, Варка вхопила непомітно вітку і зломила її. Один Татарин прискочив до Криси і воркнув показуючи на зломану вітку:

— Скажи дівці, що як ще раз зробить таке, то звяжу їй руки, покладу черевом поперек кульбаки і привяжу до коня!

Другий Татарин поломив на сім кущи більше віток, так щоби виглядало, що в сім сісци билися два олені. Бачучи, що так не йде, бо Татари пильно стежать зо кождим їх рухом, Варка вигадала инший спосіб. Відірвала від свитки ґудза і всунула його під кульбаку. Коня, очивидно, боліло се. Він став дивитися, щоби з хребта скинути се, чого він не бачив, а що сильно дошкулювало йому. Варка, будьтоби, щоби кінь її не скинув або не пустився чвалом, сильно стягла віжки. Кінь бив ногами, крутився млинком на задних ногах, силкувався скинути з себе болючий тягар. Але Варка цупко держала його в руках. Аж побачивши, що кінь так вибив копитами траву і землю, що Татари не здужають затерти сего сліду, виймила ґудза зпід сідла. Кінь утихомирився і похід рушив в дальшу дорогу. Таку комедію Варка повторила ще двічи.

— То норовиста шкапа. Хиба застрілю, або заріжу її, бо ще наведе на нас яку біду! — крикнув Яман, коли кінь став танцювати за третим разом.

Варка зараз витрутила ґудза зпід кульбаки, і кінь знов утихомирився. Один Татарин взопив коня за віжки і став вести його за собою. Штуки з ґудзом Варка вже більше не повторяла, бо потерпала, що Яман виконає свою погрозу і вбє коня.

Сонце вже стояло над головами, а вони все ще йшли тай ішли... Мовчазний Яман попереду, всі за ним. Ішли, то лісами, то степом, а все ід південи. Криса неораз підступав до Ямана, щоби з ним навязати урвану розмову, але коли побачив захмарене і злісне його лице, тратив охоту до розмови, бо боявся, що хижака ще більше роздратує.

Посеред долини, що тяглась по обох боках невеликого потока, підіймалася величезна могила, вся покрита кущами і поодиноко розкиненими високими смереками та буками. Ту могилу Яман показав рукою, скрутив до неї і став, помагаючи собі руками, лізти на неї. Ціле товариство пішло за ним, також рачкуючи, бо могила була дуже спадиста. Сестри мусіли злізти з коний і порачкували таксамо, як ціле товариство. На вершку могили Яман ляг під смерекою, бранцям казав засісти під сусідним буком. Татари розклали огонь і стали печи серну застрілену по дорозі з лука. Криса загадав тепер розмовитися з Яманом. Встав і підійшов до него.

— Чи ти вже передумав се, що я тобі сказав?

— Передумав і додумався до того, що шкода дальшої балачки. Ти прирікаєш се й те від батька тих дівок. Чи він дав тобі повновласть робити приречення в його імени?

— Не дав, бо не знав, що з його дітьми таке станеся. Але він батько, любить свої діти. Кождий батько виконає таке приреченне, хоч дане ким иншим без його відома. Впрочім, як не дасть окупу, то дівчата лишаться в твоїх руках. Тоді я дам сей окуп... дасть мій батько. Дасть за мене і за дівчата.

— Твій батько такий богач?

— Такий. Як тобі буде замало, то за його викуп випусти дівчата.

— А ти?

— Я лишуся у тебе аж до часу, коли й мене хтось викупить.

— Скажи тій чорнявій, що я хочу побалакати з нею.

Ся забаганка Татарина стрівожила Крису, але бачив, що треба вволити його волю, бо в противнім случаю розсердиться і Бог зна що зробить. Криса вернув до дівчат і звернувся до Варки.

— Я предложив Ямановни окуп за нас, — промовив. — Він ні приймає предложеннє, ні відкидає його. І не можу вимиркувати, що він про се думає. Тепер йому забаглося з тобою побалакати. Мабуть буде питати, чи ваш батько великий богач і чи не поскупиться дати за вас весь свій маєток. В твоїх руках, Варко, мабуть доля твоя і твоєї сестри. Будь щедра в обіцянках і приреченнях... Він вже йде...

Яман приступив до дівчат, Криса відступив на бік. Яман сів на мураві просто Варки і розпочав:

— Чи сотник Лаврин любить дуже свої діти... Варку і Христю?

(Дальше буде).

Тепер кождий Українець буде мати свою бібліотеку!

ЧИТАЙТЕ!

Се вже неоспоримий факт, що читанне книжок не тільки хосенне для чоловіка тому, що чоловік набирає розуму і широкого погляду на світ, але воно підносить чоловіка високо понад рівень буденного життя. Чоловік в одній хвилі може перенестись без труду і клопоту і видатків з автором (писменником) в ріжні краї; може приглядатись, не виходивши з хати, як виглядає край і житте людий, котрі тисячі миль далеко від нього живуть. Може плакати і радуватись разом із людьми, про котрих житте він в книжці читає. Може заглянути глибоко в душу тих людий, про котрих в книжці пишеться. Одним словом, добра книжка се найкрасша забава, найкрасший товариш людського життя, найкрасший засіб до ушляхотнення чоловіка.

Цивілізація і поступ світа розпочались допера тоді, коли вигадано письо, а колиб не було письа, а ще більше коли не було друку, світ навіки позіставби диким, не цивілізованим, бо все, що чоловік видумав, все, що чоловік нового придбав, — се він списав у книжках і передав потомности.

Отжеж, як бачите, книжка се найбільший засіб цивілізації. Тож кождий, чи малий чи великий, чи мущина чи женщина, повинен черпати цілюще добро повною жменею із сеї керниці цивілізації, як се роблять всі другі культурні народи.

Книгарня Свободи, котра є власностю У. Н. Союза, продає здавна українські книжки, головним чином задля ширення просвіти і знання, бо яко національна, культурна установа воне має на меті бизнесу тільки культурну місію.

В останніх роках книгарня Свободи придбала з Европи найкрасші твори наших давніх і теперішніх писменників.

Їх твори повинні бути в кождій українській хаті, бо в культурних людий в кождій хаті повинна бути **бодай маленька рідна бібліотека.**

Що може Українець або Українка говорити про культурний скарб своєї рідної нації, коли в їх хаті нема ані знаку тої культури? Ані однісенької красшої української книжки?

Таж прецінь від часу до часу до хати прийдуть сусіди, знакомі, або сторонні і спитаються: Де Ваші українські книжки? Чи Ви час від часу вечерами не перечитуєте собі і дітям українських книжок?

Щоб сій недостачі зарадити, постановила книгарня Свободи пійти на зустріч читачам Свободи і членам Свободи і отсим розписує

НЕБУВАЛІ ДОСІ ПРОДАЖ КНИЖОК З ПРЕМІЯМИ.

Беремо так, що кождий читач Свободи або член У. Н. Союза купує або може купити українських книжок **за 2 доляри річно.**

Се видаток **для себе**, для свого духового скарбу, раз у рік, невеликий.

10,000 Українців може тільки видати у рік, а колиб вони видали ту маленьку суму всі разом, то книгарня Свободи дістала-б разом значнійшу суму гроша, за яку придбала-б нових книжок з Европи, а також видала би тут чимало гарних, хосенних і дуже потрібних для американських Українців книжок.

Все те можливо зробити і то в скорому часі, як лиш буде **охота** у кождого з нас сею справою дійсно і то зараз заінтересуватись, а не відкладати на завтра, а із завтра на позавтра і т. д.

Книгарня Свободи хоче сю акцію улекшити і щоб загал до неї заохотити, **признає купуючим книжки великі премії.**

І так:

Хто пришле $1.00, має право вибрати собі книжок за $1.25; 2 за $2.50; 3 за $3.75; 4 за $5.00; 5 за $6.25.

До премії не входять шкільні книжки як: Буквари, читанки II. кляси і III. кляси.

Хто пришле гроший більше, має розмірно таксамо право дістати книжок вартости більше процентово.

Тож просимо часу не гаїти, а спішитись, поки є сі премії в силі.

Допись.

КАННЕРТОН, ПА.

Заклик до братів і сестер з Беневи, підгаєцького повіта.

Майже в самій середині Поділля на лівім березі ріки Стрипи розпростерлося моє родинне прегарне село, колись перед світовою війною значнійше богацтвами цвитуче, Бенева. Воно пишалось прекрасною мурованою церквою, обсадженою смереками, трома школами, громадським шпихлірем: Тай і каса Райфайзена там находилась. Пригадую сам собі, як моє серце раділо, як я був ще малолітком, коли я поглянув з гостинця, де сходилась так звана горішня дорога на своє рідненьке село Беневу. Так ще і тепер мої гадки мріють про давні часи, як я споглядав на своє любенькеє село від фігури св. Йоана, ідучи на вакації домів з Тернополя то зараз сльози мені по лиці котяться.

І жалко і тяженько згадати, а тим більше побачити, в якому стані находиться тепер наше рідне село Бенева. Я слів не можу дібрати, щоб обяснити тоту біду тай недостаток, тих наших українських людий. Декотрим відомо, що з цілого села, де находилося много прекрасних будинків, **позістала тілько одна-однісенька хатинка і то без даху.** Матір нашу церковцю, зпосеред села знищили, тілько румовища остались. Словом сказати село зістало обернене в пустиню.

По війні народ повернув з Чехів, почав будувати наново і село знова стало відновлятись. Приступили тепер і до будови церковці, не мурованої, але хотяй деревляної, тай і се бідному українському народови затяженько.

Так я Стефан, син Яцка Початника, знаючи, що тут богато а богато бенівських людий находиться в Америці, завзиваю Вас; мої любенькі браття і сестри по Христі: Змилосердіться тай поможіть нашому рідному селу! Де вас більше, зберіть якісь лепти і вишліть банковим експресовим чеком до Беневи на руки комітетових: Павло Содомора, Климко Денеґа, і Павло Кулецький. Або прошу вас зі мною порозумітись.

Подаю сю вістку до Свободи, бо я зовсім не знаю куди наш нарід розсіявся тай де обертається. Моя адреса:

Stephen Poczynok
Connerton, Pa.
Schuylkill Co.

Катальоґ Книгарні „Свободи"

"SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

СЛІВЦЕ ДО НАШИХ ПОКУПЦІВ

Хто більше читає той більше знає.

Се вже неоспоримий факт, що народи, які сьогодня стоять висше культурно, завдячують се просвіті, — і читанню книжок. Вони не жаліли гроша на піддержане своєї літератури, не жаліли часу на читанне книжок, не дивились обоятно на просвітні потреби. Не диво отже, що й піднеслись висше від инших народів. — Нам треба памятати се, що й вони колись стояли низше, тому перед нами так само отворена дорога до більшого поступу як у них. До сього не запізно. Одначе сього ми потребуємо зараз, а не колись. На світі красше стане, если народи будуть менше більше однаково стояти культурно і просвітно, бо тоді один буде мусів другого рівно трактувати. Читайте отже книжки і то читайте найбільше, а будучність перед Вами.

ДЕ СВІДОМІСТЬ, ПРОСВІТА, ПОСТОЯННІСТЬ — ТАМ СИЛА!

Всі члени Українського Народного Союза повинні памятати при купні книжок, що весь прихід з книгарні „Свободи" остається в їх організації, себто в руках самих членів та членкинь У. Н. Союза.

Товариства, Братства й Сестрицтва Українського Народного Союза повинні памятати при замовлюванню книжок і друкарських робіт, що, замовляючи сі книжки й роботи в друкарні „Свободи", дають заробляти своїй власній організації, себто збогачують самих членів та членкинь У. Н. Союза.

КНИЖКИ РІЖНОГО ЗМІСТУ.

(Твори зазначені звіздкою (*) є друковані в Америці, зглядно в Канаді; твори зазначені хрестиком (†) вийшли друком у старім краю; твори без жадних знаків є видані „Свободою").

† Абатеса ді Кастро, оповідание, Стендаль, пер. С. Пащенко 40
* Абу Касимові капці, арабська казка І. Франка 30
* Амалюнка або дочка дебрів, оповідание з часів боїв між Европейцями й Індіянами 20
Американські трости. — Ковбок (казка). — Еміґранти. — Дні нашої слави і недолі 15
† Андріян і Антіной, роман, Г. Еберс, перекл. М. Троцький, два томи 95
† [illegible] А. Чеп'ги (перерібка В. Верниволі) 20
† Байки Езопа для української молодіжи, переповів Л. Селянський, з 4 ілюстраціями, брош. 20, опр. 30
† Байки Івана А. Крилова в переспівах і наслідуваннях Богдана Лепкого, з портретом автора, передмовою Б. Л. й ілюстраціями 20
† Байки Івана де-ля Фонтена, переклав Л. Семенський, брош. 30, опр. 80
[illegible] портретом автора, передмовою Б. Л. й ілюстраціями 20
* Байки [illegible] 10
* Батьківщина й инші оповідання, Ів. Франка 25
* Библійні повісти изъ старого и нового Завѣта (съ образками), написалъ священникъ О. Л., опр. 1.50
† Біблія, святе письмо старого і нового завіту мовою русько-українською, переклад П. О. Куліша, І. С. Левицького і д-ра І. Пулюя, в полот. оправі 3.00
† Біла мачуха, оповідание В. Винниченка 10
* Блискавиці, суспільна студія і Жовнірські оповідання, Мих. Яцкова 50
Богдан Хмельницький в Галичині (2 ілюстрації). — Письмо (6 ілюстрацій). — Флинка горівки. — Не в добрий час (4 ілюстрації). — Дні нашої слави і недолі 15
* Боги жаждуть крови, нап. Анатоль Франс, з французької мови переклав О. Пашук 75
* Борба світів В. Велса 40
* Боротьба о сонце 5
* Борці за правду, повість А. Кащенка 50
* Борці за правду, історичне оповідання А. Кащенка, видання 4-те 45
* Борба Українського Народу за волю і незалежність. Огляд подій за рр. 1918, 1919 і 1920, і як будувалась Українська Держава. [illegible] 1.00

* Буквар для дітий першого року науки (Народна Школа, перша часть), опр. 30
* Буквар Дм. Андрейка 50
* Варвара Убрик, опов. з життя в монастирах 40
* Варіят з 1906 року. — 2. Вірші. — 3. Між бурливими филями, драма на 4 дії, В. В. Бабієнка 35
Весела бандура, повний збірник веселих і жартівливих пісень і приспівів до музичних інструментів і танців 50
Весела книжочка, з 17 образками. Гумористично-сатиричний збірник для сумних людий 35
* Ветеринар, або як лічити і плекати домашні звірята, зібрав і перевів після українських і англійських видавництв М. М. Белеґай, з ілюстраціями 60
* Вечері на хуторі біля Диканьки, повістки Миколи Гоголя 15
„Верховина", сольова пісня з акомпаніяментом фортепяна, уложив Мих. Зазуляк 50
† Вибір поезій, О. Федьковича 10
* Віддячився, оповідание з козацької давнини, А. Чайковського 1.00
† Відмолодження, після д-ра А. Штайнаха написав Петро Франко, з образками 10
† Відродження, роман Льва Толстоя, переклав Василь Сімович, з портретом автора і з передмовою перекладчика. Друге, виправлене, з текстовою реставрацією Б. Боднарського ... видання. Три частини в двох томах. Брош. 2.25, опр. 2.75
† Від себе не втечеш, оповідание Марка Вовчка 20
Вільний чоловік і инші оповідання, Ст. Костіва 40
Вічевий співаник 5
* Вічний Жид 10
† В затінку й на сонци та инші оповідання, нап. Юрій Кміт, брош. 35, опр. 50
* В неділю рано зілля копала, оповідание О. Кобилянської 75
Вода в природі. — Уміркований та щирий, В. Винниченка. — Заграй. — Останки „Фортуни". — Дні нашої слави і недолі 20
† Вступ до метафізики, нап. Анрі Берґсон, пер. Евген Яворовський 35
* В тумані, оповідание, Л. Андреєва 20
† Всесильний доляр, оповідание А. Хомика, пер. Н. Суровцова 45
† Гайдамаки Тараса Шевченка, видання ілюстроване артистом А. Г. Сластьоною, велика настільна книга (13x17 цалів), в карт. оправі 3.50, в полот. оправі 5.00, в люкс. оправі 6.00
† Гайдамаки Т. Шевченка 50

† Галичина в життю України др. М. Лозинського 25
* Галка смерти. Свобідно за Марк Твейном переклав В. Держирука 5
* Гарна історія о терпеливій Олені, донці Антонія, турецького цісаря з Константинополя .. 20
Гаси огонь, поки не розгорівся й инші оповідання 20
* Герой капіталу Антона Сінклера (переклала Н. Романович) 30
Гетьман Мазепа. Дуже поучаюча книжка з ілюстраціями 25
* Гіпнотизм і суґестія в 2-ох частях 40
† Голод, оповідание, В. Винниченка 5
† Гордий цар, Про царенка Івана та чортову дочку, українські народні казки (зі збірника І. Рудченка), з 5-ма малюнками Ю. Маґалевського 20
† Гостинці, збірка фейлетонів, Миколи Синєжупанця 25
† Граматика української мови для самонавчання та в допомогу шкільній науці. Друге видання з одмінами й додатками. Написав др. Василь Сімович. Брош. 3.25, в полот. оправі 3.75
* Грішники, роман-хроніка, О. Я. Кониського 80
* Гумор і сатира 25
† Гуморески, нап. А. Аверченко, пер. з російського, брош. 20
Гуцули й Гуцульщина Г. Хоткевича 25
Геновефа, оповідание про княжну невинно засуджену на смерть 30
† Геновефа, оповідание для народу, переповів Антін Яворівський, з численними образками 35
† Голем, оповідание, Г. Майрінка (переклав В. Левицький). Брошур. 1.25, в оправі 1.50
* Дарвінізм Еміля Ферріера (переклад з франц.) 80
Два брати (з байок) Братів Ґріммів 15
* Два мужі — одна жінка, оповідание Е. Золі (переклав Ом. Ревюк) 20
* Дві могилі, оповідание з сибірського життя І. Королевського 10
* Дві староруські повісти про св. О. Николая, нап. др. В. Щурат, з 3-ма ілюстраціями 10
* Девять братів і десята сестриця Галя, Марка Вовчка 20
† Девять братів і десята сестриця Галя, оповідание Марка Вовчка 20
Де любов, там і Бог, оповідание, гр. Л. Толстоя (переклав Ю. Сірий) 15
† Дещо про гроші 10
* Діяводська справа, або Як ксьондз Шміт замордував Анну Авмілер 25
* Для домашнього огнища, повість, І. Франка 85
* Доля України, вірші, Дм. Штогрина 35
* Домашня кухня, або як варити і печи, Леонтини Лучаківської, в оправі 1.00
* Домашний лікар, М. М. Белеґая 75
† Достойно есть, збірка в Шевченкові роковини 15
† Думи Тараса Шевченка 20
Дяк, оповідание, Марка Вовчка 20
† Дужим помахом крил, роман А. Крушельницького. Перший том 45 цнт., перший том друга частина 45 цнт., другий том перша частина 50 цнт., другий том друга частина 50 цнт. Всі чотири книжки 1.90
* Еволюція в образках, Д. Гирда 1.25
* Евстахій, повість з перших віків христіянства, Хрістофа фон Шміда 30
† Електричність, Н. Р. Кемпбела 35
* Есперанто, український підручник міжнародної мови 40
* Езуїтська преподобниця, історичне оповідание, Ор. Левицького 25
* Елисавета, мучениця на царськім престолі, з німецького переклав М. П. Б. Ясенівський 60
* Жителі Марса, Вол. Гериновича 10
Життя, зарібки, організації і т. п. в Злучених Державах 15
* Житепись чорта, М. Шустакевича 15
Жінка і її значінне в суспільнім життю. — Сільський хірург (2 ілюстрації). — Смерть отамана. — Дурень. — Дні нашої слави і недолі 15
[illegible] 10
[illegible] 10

† Заліссе, повість Осипа Маковея, друге справлене видание, брош. 1.00
† Замітки про сільське господарство Вол. Нікольського 35
† Записна книжка, оповідание, В. Винниченка 5
* Запорожська слава, історичне оповідание, А. Кащенка 50
† Запорожці, казка Івана Нечуя Левицького 20
* За рідний край, оповідание з часів Хмельниччини, Н. Бурлаки 30
За сестрою, оповідание з козацької старини, Андр. Чайковського 35
† Захар Беркут, образ громадського життя Карпатської Руси в XIII. віці, повість Івана Франка, опр. 1.50
† Збірка „Вільного Слова" за перший рік видання в полоні 1916 року 10
* Збірка оповідань для української молодіжи .. 40
Збірка повісток 10
† Збірник народних пісень і дум, брош. 50, опр. 65
† З вершин і низин, збірник поетичних творів Івана Франка. В додатку „Зівяле листе" й „Великі роковини". У біографічнім нарисі Івана Франка (нап. Василь Верниволя) є 14 ілюстрацій, в оправі 3.40
† Звідки взялися і що значать назви „Русь" і „Україна", др. Л. Цегельського 30
† З Дніпра на Дунай, оповідання для юнацтва з часів скасування Запорожської Січі, А. Кащенка, видання 3-те 40
† Земля, повість Ольги Кобилянської, опр. 2.00
З життя первісного чоловіка, про життя первісних і сучасних дикунів 35
† З журбою радість обнялась, збірка віршів, О. Олеся 60
† З культурного життя України, нап. др. Зенон Кузеля 10
* З ласки родини, повість в 3-ох частях, др. А. Чайковського 1.50
† Змагання, оповідание, А. Крушельницького 90
Знанне життя, др. С. Демидчука 30
† Зоольоґія для вищих початкових шкіл та ґімназій з багатьома малюнками та бараними таблицями, нап. др. Іван Раковський, брош. 50 опр. 75
З років війни, сатиричні ілюстрації з европейської війни, оповідання і инше про старий край і Америку 30
* З тернів европейської війни, що ділось і діесь в нашім рідним краю 50
* З фільозофії політики, нап. др. А. Крістензен, пер. Мих. Лозинський 65
† Знак чотирох, детективний роман, нап. Конан Дойл 75
* Іван Дурак та инші оповідання, гр. Л. Толстоя .. 25
* Іван Франко, біографічно-літературний нарис 20
* Із звірячого царства, перша сотня найкращих казок. Зібрав В. Держирука 20
* Ікона Пречистої Діви, оповідание для народа, нап. Хрістоф фон Шмід, пер. Вас. Меренький 10
Ілюстрована збірка. Вуси (3 ілюстрації). — Катерина (3 ілюстрації). — Нін і Семіраміда (2 ілюстрації). — Лист турецького султана запорожським козакам. — Відповідь запорожських козаків турецькому султанови (1 ілюстрація). — Алькоголізм і діти 20
* Ілюстрована історія України в 2-ох томах, М. Грушевського, в оправі 3.25
* Ілюстрована свята інквізиція, страшна смерть за віру в Бога 50
* Ілюстроване українське письменство в життєписах, др. М. Пачовського 35
* Індустріяльний юніонізм Даниїла де Леон і Промова В. Дебса 25

† Інститутка, оповідание Марка Вовчка 20
* Історія боротьби віри з наукою Дж. Дрепера (переклав з англійського М. Павлик) 1.50
† Історія Греції та Риму для школи й самонауки, з 46 малюнками й 3 картами, написав М. О. Ковалевський 65
Історія заложення Злучених Держав Північної Америки. — Самсон. — До тих, що сміються з пяної людини. — Як Сніжка щось по ночи водило і що то було? (1 ілюстрація). — Бог на землі (індійська казка). — Свати. — Дні нашої слави і недолі 15
* Історія Московщини до Петра Великого 40
* Історія о золотокрилім лицарю 10
* Історія про гарну Магельону, оповідание з давних часів, і Про злодія у селі Гайдамці, оповідание, П. Куліша 25
* Історія про Луця Заливайка, Ів. Наумовича 30
* Історія про сироту Івася 20
* Історія України-Руси, з образками, нап. Олександер Барвінський, з додатком географії українських земель 40
† Історія української громади в Раштаті, нап. Омелян Терлецький, з ілюстраціями 1.75
† Казки братів Ґріммів, з переднім словом, портретом автора і малюнками в тексті 20
† Казки братів Ґрімм в чотирох томах з 180 малюнками, том І. 60
† Казки Вільгельма Гауффа, з 86-ма малюнками, частина перша (шість казок) 60
† Казки Вільгельма Гауффа, з 82-ма малюнками, частина друга (пять казок) 60
Казки про Циганів 10
† Казки Бехштайна, ч. 1 50
† Казки Бехштайна, ч. 2 50
† Кайдашева сімя, повість Івана Нечуя Левицького, з портретом автора і з передмовою Василя Верниволі, опр. 1.50
* Каменярі, журнал студентського кружка за рік 1919 .... 1.00
* Камінна душа, повість, Гната Хоткевича 1.50
* Карл Маркс, його життє і наука, Еміля Гекера 15
* Кармелюк і Невільничка, оповідання Марка Вовчка 20
† Кармелюк, Невільничка, народні оповідання Марка Вовчка 20
* Катихизм христіянсько-католицької релігії, третий наклад 30
* Кльод Ге і другі оповідання 20
* Кляса проти кляси, Л. Мартова 5
† Книжка про Німеччину. Німецький край, німецька праця, німецька культура. З причинками звісних осіб німецького життя і з багатьома ілюстраціями. В картон. оправі 1.00
* Кобзар Т. Шевченка (в 1-м томі) 1.00
* Кобзар Т. Шевченка (в 2-ох томах) 1.50
† Кобзар Тараса Шевченка, з портретом автора, сторін XVI+707, опр. 2.50
* Козацькі помсти, оповідание з козацької старовини, А. Чайковського 30
† Козацька помста, оповідання з козацької старовини, Андрія Чайківського, друге видання .. 40
* Коли зійшло сонце, оповідание з 2.000 року, П. Крата 30
† Колядки або пісні на Рождество Христове, одиноке на народню мову поправлене видание 20
Колядки і щедрівки на Різдво Христове і Богоявленне, з додатком пісень страстних, воскресних і инших пісень церковних 25
* Контрасти, нарис, В. Винниченка 10
* Коротка історія біблійна, Старий і Новий Завіт 50

ВКАЗІВКИ ДЛЯ ЗАМОВЛЯЮЧИХ КНИЖКИ: — Кождий замовляючий книжки повинен виписати виразно всі титули книжок, які йому подобались і обчислити загальну належитість за книжки. Гроші належить посилати через почтовий або експресовий моні-ордер. Книжок на С. О. D. не висилається. Адреса замовляючого мусить бути написана як найдокладнійше. Мешканці по малих місцевостях повинні при замовленню книжок посилати 10 центів на реєстр. За недоручені книжки, коли замовляючий не прислав на реєстер 10 центів, книгарня не відповідає. — Замовлені книжки висилаємо відворотною почтою. Гроші належить посилати наперед.

ДЛЯ ТИХ, ЩО ХОТЯТЬ ЗАНЯТИСЬ РОЗПРОДАЖЕМ КНИЖОК, ДАЄМО ЗНАЧНИЙ ОПУСТ.

Гроші належить посилати на [illegible] моні-ордер на адресу, яке подаємо у повній адресі.

"SVOBODA", 83 Grand St., [illegible]